

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 402

Polityka ekonomiczna

Redaktorzy naukowi
Jerzy Sokołowski
Arkadiusz Żabiński

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2015

Redakcja wydawnicza: Agnieszka Flasińska
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Marcin Orszulak
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2015

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-534-6

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
ul. Komandorska 118/120 53-345 Wrocław
tel./fax 71 36 80 602; e-mail:econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Piotr Adamczewski: Informatyczne wspomaganie organizacji sieciowych...	11
Franciszek Adamczuk: Górnoślązki Związek Sześciu Miast (GZSM) – sieciowy produkt regionalny na pograniczu polsko-niemieckim.....	20
Grażyna Adamczyk-Łojewska, Adam Bujarkiewicz: Wieloczynnikowa metoda oceny przekształceń w strukturze przestrzennej gospodarki Polski.....	30
Wioletta Bieńkowska-Gołasa: The ways of acquiring investors by self-government authorities exemplified by the Mazowieckie Voivodeship.....	40
Małgorzata Bogusz, Marcin Tomaszewski: Wykorzystanie środków pomocowych UE na rozwój przedsiębiorczości w ramach PROW 2007–2013..	50
Magdalena Czulowska, Marcin Żekało: Regionalne różnicowanie efektów produkcyjnych i ekonomicznych w wyspecjalizowanych gospodarstwach mlecznych.....	60
Ireneusz Dąbrowski, Zbigniew Staniek: Property rights in the process of privatization of the Polish energy sector.....	70
Monika Fabińska: Klastry w nowej perspektywie programowej 2014–2020	84
Aleksander Grzelak: Procesy reprodukcji majątku a poziom dopłat do działalności operacyjnej i inwestycyjnej w gospodarstwach rolnych prowadzących rachunkowość rolną (FADN).....	95
Ewa Gwardzińska: Zmiany w strukturze rynku usług pośrednictwa celnego w Polsce.....	104
Tomasz Holecki, Karolina Sobczyk, Magdalena Syrkiewicz-Świtała, Michał Wróblewski, Katarzyna Lar: Usługa zdrowotna jako narzędzie budowania przewagi konkurencyjnej.....	114
Katarzyna Anna Jabłońska: Klastry energetyczne jako narzędzie wspierania rozwoju nowoczesnych systemów elektroenergetycznych.....	123
Ewa Jaska, Agnieszka Werenowska: Wizerunek spółki giełdowej a jej notowania.....	133
Urszula Kobylińska: Innowacje w administracji publicznej w Polsce na poziomie samorządu lokalnego.....	142
Aleksandra Koźlak: Gospodarcze, społeczne i ekologiczne skutki kongestii transportowej.....	153
Justyna Kujawska: Analiza porównawcza dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej w polskich województwach.....	165
Renata Lisowska: Współpraca małych i średnich przedsiębiorstw w regionie – stymulatory i bariery.....	175

Piotr Lityński: Degree and features of urban sprawl in selected largest Polish cities	184
Aleksandra Majda: Succession strategy in Polish family businesses – a comparative analysis.....	194
Arkadiusz Malkowski: Koncepcje rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów przygranicznych	210
Aleksandra Nacewska-Twardowska: Wpływ sankcji rosyjskich na wymianę towarową Polski.....	220
Małgorzata Niklewicz-Pijaczyńska, Małgorzata Wachowska: Stopień komercjalizacji polskich wynalazków. Patenty akademickie a patenty biznesu	231
Karolina Olejniczak: Funkcjonowanie i obszary wsparcia Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.....	240
Iwona Oleniuch: Rola facylitatorów sieci w rozwoju klastrów	251
Dorota Pasińska: Polski rynek wołowiny po wstąpieniu do Unii Europejskiej	261
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Family policy as a postulate in the Polish presidential election in 2015	273
Elżbieta Pohulak-Żołędowska: Innowacyjność przedsiębiorstw w gospodarce rynkowej.....	284
Halina Powęska: Inwestycje w handlu w regionach przygranicznych Polski	297
Marcin Ratajczak: Wdrażanie kluczowych składowych koncepcji CSR w małych i średnich przedsiębiorstwach agrobiznesu z Małopolski.....	307
Ewa Rollnik-Sadowska: Bariery popytu na pracę w wymiarze regionalnym na przykładzie podlaskich producentów bielizny	318
Jarosław Ropęga: Przetrawianie małych firm w Polsce a systemy ostrzegania przed niepowodzeniem	327
Ewa Rosiak: Zmiany na rynku rzepaku po integracji Polski z Unią Europejską	338
Dariusz Eligiusz Staszczak: Zmiany pozycji głównych uczestników handlu międzynarodowego.....	348
Piotr Szajner: Relacje cenowe na polskim rynku mleka po akcesji do Unii Europejskiej	359
Maciej Szczepkowski: Strefy wolnego handlu w Rumunii na tle rozwiązań światowych	368
Karolina Szymaniec-Mlicka: Wykorzystanie podejścia zasobowego do poprawy funkcjonowania organizacji publicznych	378
Agnieszka Zalewska-Bochenko: Białostocka Karta Miejska jako przykład innowacyjnego narzędzia zarządzania komunikacją miejską na terenie Białostockiego Obszaru Metropolitalnego	387
Anna Zielińska-Chmielewska, Tomasz Strózik: Ocena klasyfikacji pozycyjnej przedsiębiorstw przetwórstwa mięsnego według stanu ich kondycji finansowej w ujęciu dynamicznym.....	397
Arkadiusz Żabiński: Realizacja funkcji stymulacyjnej w uldze na zakup nowych technologii.....	409

Summaries

Piotr Adamczewski: Computer-aid in network organizations	11
Franciszek Adamczuk: The Upper Sorbian Six-City League – regional network product on the Polish-German borderland	20
Grażyna Adamczyk-Łojewska, Adam Bujarkiewicz: Multifactorial assessment method of transformation in the spatial structure of Polish economy	30
Wioletta Bieńkowska-Gołasa: Sposoby pozyskiwania inwestorów przez władze samorządowe na przykładzie województwa mazowieckiego	40
Małgorzata Bogusz, Marcin Tomaszewski: The use of the European Union aid funds for the development of entrepreneurship in the frame of Rural Development Program in 2007–2013	50
Magdalena Czulowska, Marcin Żekalo: Regional diversity of production and economic effects in specialised dairy farms	60
Ireneusz Dąbrowski, Zbigniew Staniek: Prawa własności w procesie prywatyzacji polskiego sektora energetycznego	70
Monika Fabińska: Clusters in the new programming perspective 2014–2020	84
Aleksander Grzelak: The processes of reproduction of assets vs. the level of operating and investing subsidies in agricultural holdings conducting agricultural accountancy (FADN).....	95
Ewa Gwardzińska: Changes in the structure of customs brokerage services market in Poland	104
Tomasz Holecki, Karolina Sobczyk, Magdalena Syrkiewicz-Świtała, Michał Wróblewski, Katarzyna Lar: Health service as an instrument of competitive advantage building	114
Katarzyna Anna Jabłońska: Energy clusters as a tool of support of development of modern electroenergy systems	123
Ewa Jaska, Agnieszka Werenowska: The image of a listed company and its quotes	133
Urszula Kobylińska: Innovation in the public sector at the local government in Poland	142
Aleksandra Koźlak: Economic, social and environmental effects of transport congestion	153
Justyna Kujawska: Comparative analysis of accessibility to the healthcare services in Polish voivodeships	165
Renata Lisowska: Cooperation of small and medium-sized enterprises in the region – stimulants and barriers.....	175
Piotr Lityński: Stopień i cechy zjawiska <i>urban sprawl</i> w wybranych największych polskich miastach.....	184
Aleksandra Majda: Strategia sukcesyjna w polskich firmach rodzinnych – analiza porównawcza.....	194

Arkadiusz Malkowski: Socio-economic development concepts for border regions.....	210
Aleksandra Nacewska-Twardowska: The influence of Russian sanctions on Polish trade	220
Małgorzata Niklewicz-Pijaczyńska, Małgorzata Wachowska: The degree of commercialisation of Polish inventions. Academic patents vs. business patents	231
Karolina Olejniczak: Functioning and support areas of the Swiss-Polish Co-operation Programme.....	240
Iwona Oleniuch: The role of network facilitators in the development of clusters.....	251
Dorota Pasińska: Polish beef market after the accession to the European Union	261
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Polityka rodzinna jako postulat w wyborach prezydenckich w 2015 roku.....	273
Elżbieta Pohulak-Żołędowska: Innovation in enterprises in the conditions of market economy	284
Halina Powęska: Investment in trade in border regions in Poland	297
Marcin Ratajczak: Implementation of key components of CSR concept in small and medium-sized enterprises of agribusiness from Lesser Poland	307
Ewa Rollnik-Sadowska: Barriers of labour demand in the regional dimension exemplified by the Podlasie lingerie manufacturers	318
Jarosław Ropega: Survival of small companies in Poland vs. failure warning systems.....	327
Ewa Rosiak: Changes on the Polish rapeseed market after the integration with the European Union	338
Dariusz Eligiusz Staszczak: Changes of major participants' positions in the international trade	348
Piotr Szajner: Price relationships on the Polish milk market after the accession to the European Union	359
Maciej Szczepkowski: Free trade zones in Romania in comparison to world solutions	368
Karolina Szymaniec-Mlicka: The use of resource-based view to improve the functioning of public organisations	378
Agnieszka Zalewska-Bochenko: The Białystok Urban Card as an example of an innovative tool of management of public transport within the territory of the Białystok Metropolitan Area	387
Anna Zielińska-Chmielewska, Tomasz Strózik: Assessment of the positional classification of chosen meat processing enterprises according to the state of their financial condition – a dynamic approach	397
Arkadiusz Żabiński: The function of stimulation in tax relief on the purchase of new technologies	409

Karolina Olejniczak

Politechnika Poznańska, Poznań
e-mail: karolina.olejniczak@doctorate.put.poznan.pl

FUNKCJONOWANIE I OBSZARY WSPARCIA SZWAJCARSKO-POLSKIEGO PROGRAMU WSPÓŁPRACY

FUNCTIONING AND SUPPORT AREAS OF THE SWISS-POLISH COOPERATION PROGRAMME

DOI: 10.15611/pn.2015.402.23

Streszczenie: W najnowszych koncepcjach rozwoju regionalnego szczególnego znaczenia nabierają nowe tzw. jakościowe czynniki rozwoju. Dodatkowego znaczenia nabiera umiejętność absorpcji zasobów zewnętrznych. Celem niniejszego artykułu jest ukazanie znaczenia Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy w budowie i wspieraniu endogenicznych czynników rozwoju. Poddano w nim analizie strukturę, wielkość dofinansowania i obszary tematyczne wsparcia w ramach Funduszy Szwajcarskich w Polsce. Program wsparł fundusze *venture capital*, projekty samorządów związane z podnoszeniem efektywności energetycznej, rozwojem regionalnym, rozwojem transportu i infrastruktury miejskiej oraz ochroną środowiska. Przyczynił się do budowania partnerstw polsko-szwajcarskich i sieci powiązań pomiędzy podmiotami polskimi i szwajcarskimi. W sposób szczególny skoncentrowano się w artykule na projektach w ramach Grantu Blokowego jako instrumentu wspierającego rozwój lokalny.

Słowa kluczowe: Fundusze Szwajcarskie, Grant Blokowy, Fundusz Partnerski, MŚP, rozwój.

Summary: In the latest concepts of regional development the new so-called qualitative factors of development get special importance. They also highlight the ability to absorb external resources. The purpose of this article is to show the importance of the Swiss-Polish Cooperation Programme in building and supporting endogenous growth factors. It was subjected to the analysis of the structure, size and thematic areas of financing support under the Swiss Funds in Poland. The program supported venture capital funds, local government projects related to improving energy efficiency, regional development, development of transport and urban infrastructure and environmental protection. It contributed to the development of Polish-Swiss partnerships and networks between Polish and Swiss entities. In particular, the article focuses on projects within the Block Grant as an instrument to support local development.

Keywords: Swiss funds, Block Grant, Partnership Fund, SMEs, development.

1. Wstęp

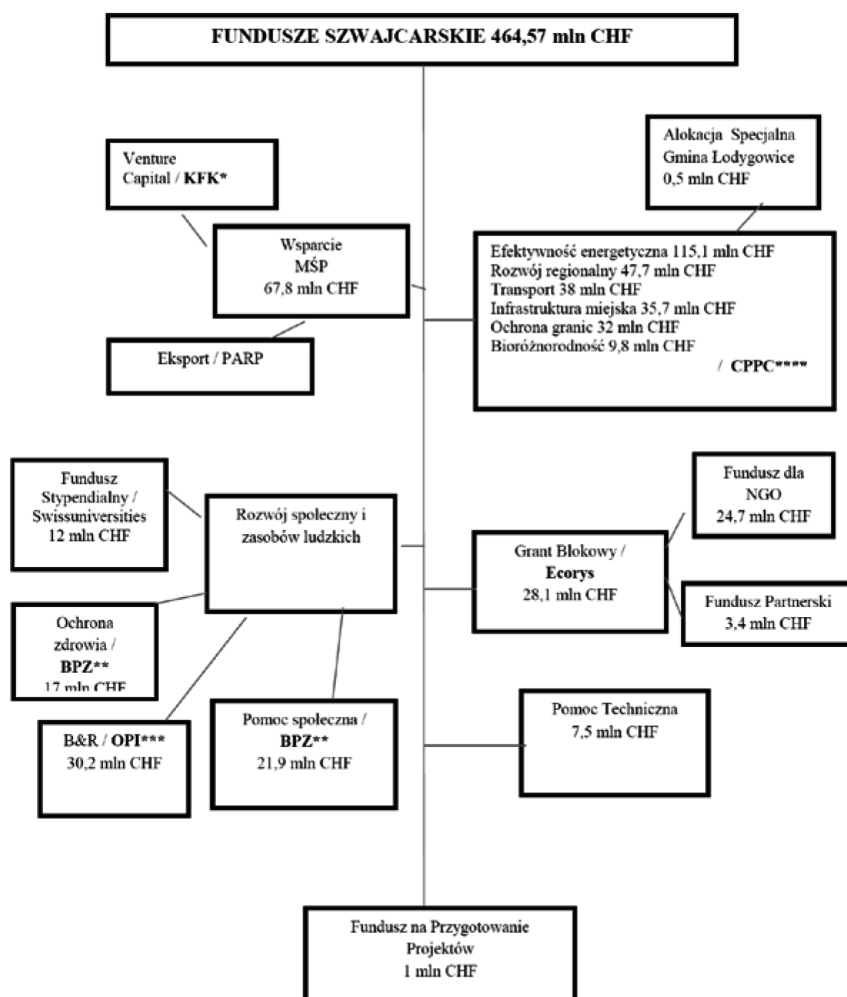
W najnowszych koncepcjach rozwoju regionalnego szczególnego znaczenia nabierają nowe tzw. jakościowe czynniki rozwoju, mające najczęściej charakter endogeniczny, takie jak: środowisko przedsiębiorczości, jakość i sprawność infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej, kapitał ludzki i społeczny, innowacje oraz aktywność społeczna będące atutami i siłami wewnętrznymi rozwoju. Dodatkowego znaczenia nabiera umiejętność absorpcji zasobów zewnętrznych. Zdolność do wykorzystania wszystkich tych czynników składa się na tzw. konkurencyjność regionów. Niezbymalnym elementem rozwoju społeczno-gospodarczego kraju i regionów jest rozwój lokalny, dzięki któremu interesy indywidualne i ogólnospołeczne realizowane są przy wykorzystaniu lokalnych zasobów i czynników rozwoju. W kontekście dużego znaczenia nowych czynników odnoszących się do regionalnych i lokalnych postaw prorozwojowych, w niniejszej pracy skoncentrowano się na wykorzystaniu przez instytucje wsparcia biznesu, jednostki samorządu terytorialnego i społeczności lokalne środków zewnętrznych pochodzących z Funduszy Szwajcarskich. Celem artykułu jest ukazanie funkcjonowania Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy i przedstawianie poszczególnych obszarów jego wsparcia.

2. Fundusze Szwajcarskie w Polsce

W listopadzie 2006 r. Szwajcarzy zdecydowali w referendum o przyznaniu Polsce i 11 innym krajom tzw. bezzwrotnej pomocy, tworząc w ten sposób swój wkład w rozwój społeczno-gospodarczy nowych krajów rozszerzonej Unii Europejskiej. Na mocy międzynarodowych umów podpisanych w grudniu 2007 r. w umownej stolicy Szwajcarii Bernie, prawie połowa całej ustanowionej kwoty, tj. 464,57 mln franków trafiła do Polski [Olejniczak 2014]. Zasadniczym celem pomocy było zmniejszanie różnic społecznych i gospodarczych pomiędzy „starymi”, lepiej rozwiniętymi a nowymi państwami Unii Europejskiej. W Polsce zaakcentowano zmniejszanie różnic między dużymi ośrodkami miejskimi a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym. Około 40% środków trafiło do województw południowych i wschodnich: małopolskiego, świętokrzyskiego, podkarpackiego i lubelskiego. Do grupy beneficjentów zaliczono sektor publiczny oraz sektor prywatny wraz z organizacjami pozarządowymi. Fundusze Szwajcarskie zakładały różny poziom dofinansowania: od 60 do 100% całkowitych kosztów kwalifikowanych w zależności od grupy beneficjentów i rodzaju projektu. Sposób naboru wniosków odbywał się na dwa zasadnicze sposoby: w trybie konkursowym oraz w trybie pozakonkursowym. Tryb konkursowy przewidziany został dla tych obszarów wsparcia, w których specyfika w kontekście przyznanych środków umożliwia przyznanie dofinansowania dla wielu projektów. Procedura pozakonkursowa zakładała identyfikację przez właściwą instytucję pośredniczącą oraz właściwego ministra przed-

sięwzięć kwalifikujących się do otrzymania dofinansowania przy uwzględnieniu specyfiki danego obszaru wsparcia. W ramach Funduszy Szwajcarskich zostały zdefiniowane następujące obszary wsparcia: (1) bezpieczeństwo i wsparcie reform, (2) infrastruktura i środowisko, (3) wsparcie sektora małych i średnich przedsiębiorstw, (4) rozwój społeczny oraz rozwój zasobów ludzkich. W ramach pierwszego obszaru

Rys. 1. Struktura Funduszy Szwajcarskich w Polsce

*Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A.; **Biuro ds. Zagranicznych Programów Pomocy w Ochronie Zdrowia; ***Ośrodek Przetwarzania Informacji; ****Centrum Projektów Polska Cyfrowa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://www.programszwajcarski.gov.pl/informacje_ogolne/Documents/SPPW_kontraktacja_14_czerwca_2012%202.pdf według stanu na dzień 14.06.2012 r. (4.05.15).

dofinansowano projekty z zakresu rozwoju regionalnego obszarów peryferyjnych i zapóźnionych oraz projekty zwiększające ochronę wschodniej granicy Unii Europejskiej. Drugi obszar wsparcia dotyczył projektów poprawiających infrastrukturę środowiskową, wzmacniających publiczne systemy transportowe i transgraniczne inicjatywy środowiskowe oraz ochronę ekosystemów. W ramach wsparcia sektora małych i średnich przedsiębiorstw realizowano projekty ułatwiające dostęp do kapitału i promujące eksport. Czwarty obszar wsparcia dotyczył projektów w zakresie ochrony zdrowia oraz badań i rozwoju. Strukturę tematyczną projektów wraz z instytucjami pośredniczącymi w podziale środków przedstawiono na rys. 1.

Proces ubiegania się o dofinansowanie był zasadniczo dwustopniowy. Po zaakceptowaniu wstępnego zarysu projektu potencjalni beneficjenci przygotowywali kompletną propozycję projektu. Na jej przygotowanie (np. studia wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko itd.) można było do kwietnia 2012 r. ubiegać się o środki z Funduszu na Przygotowanie Projektu. Wnioski o dofinansowanie oceniane były przez instytucje polskie i szwajcarskie. Ostatecznie o wyborze dofinansowanych projektów decydowali Szwajcarzy. Do czerwca 2012 r. podpisano 58 umów z beneficjentami lub instytucjami pośredniczącymi w przypadku alokacji specjalnych (np. Grant Blokowy) na całą przyznaną Polsce kwotę. Czas realizacji projektów zależny był zasadniczo od obszaru wsparcia. Część projektów już się zakończyła.

Tabela 1. Dziesięć projektów o najwyższej kwocie dofinansowania w ramach Funduszy Szwajcarskich

Obszar tematyczny/ alokacja specjalna	Instytucja pośrednicząca/ instytucja realizująca	Nazwa projektu	Termin zakończenia projektu	Dofinansowanie (CHF)
1	2	3	4	5
Sektor prywatny	Krajowy Fundusz Kapitałowy	Poprawa dostępu do kapitału dla MŚP poprzez wsparcie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka	31.12.2016	53 000 000 11,41%
Badania i rozwój	Ośrodek Przetwarzania Informacji	Polsko-Szwajcarski Program Badawczy	14.06.2017	30 200 000 6,5%
Alokacja specjalna (Grant Blokowy)	Ecorys Polska	Fundusz dla Organizacji Pozarządowych SPPW	30.09.2014	24 701 153 5,32%
Transport	Centrum Projektów Polska Cyfrowa / Warszawska Kolej Dojazdowa	Rozwój systemu publicznego transportu pasażerskiego w aglomeracji warszawskiej poprzez zwiększenie wydajności, niezawodności i bezpieczeństwa Warszawskiej Kolei Dojazdowej	30.09.2016	19 353 841 4,17%

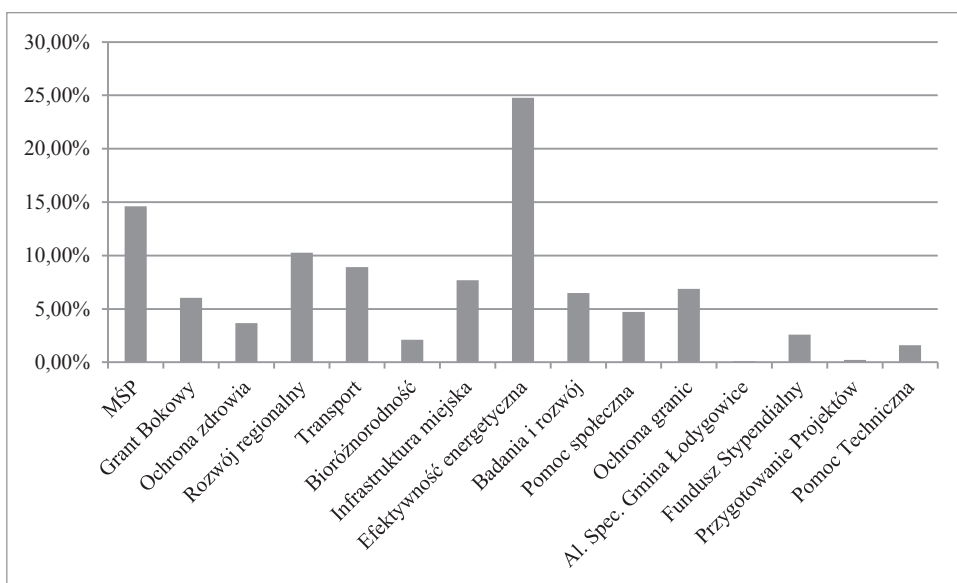
Tabela 1, cd.

1	2	3	4	5
Efektywność energetyczna	Centrum Projektów Polska Cyfrowa/ Związek Gmin Dorzecza Wisłoki	Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych na terenie gmin należących do Związku Gmin Dorzecza Wisłoki	31.12.2015	18 300 143 3,94%
Efektywność energetyczna	Centrum Projektów Polska Cyfrowa/Gmina Busko Zdrój	Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego	31.12.2015	16 845 958 3,63%
Ochrona granic	Centrum Projektów Polska Cyfrowa/ Wojewoda Podlaski	Wkład w poprawę przepustowości i kontroli drogowego przejścia granicznego w Połowcach	30.04.2016	15 886 806 3,42%
Efektywność energetyczna	Centrum Projektów Polska Cyfrowa/Gmina Niepołomice	Instalacja systemów energii odnawialnej w Gminach: Niepołomice, Wieliczka, Skawina oraz Kłaj na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych	30.06.2016	14 369 355 3,09%
Infrastruktura miejska	Centrum Projektów Polska Cyfrowa/Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego	Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania	30.06.2016	13 215 78 52,84%
Rozwój społeczny i zasobów ludzkich	Swiss universities	Fundusz Stypendialny	31.12.2016	12 000 000 2,58%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [https://www.programszwajcarski.gov.pl/informacje_ogolne/Documents/SPPW_kontraktacja_14_czerwca_2012%202.pdf; <http://www.kfk.org.pl/o-nas/zrodla-finansowania/sppw/kalendarium>; <http://www.swiss.opi.org.pl/dokumenty/ogolne-wytyczne/>; <http://www.swissgrant.pl/fundusz-partnerski/nabory-wnioskow>; <http://www.wkd-sppw.eu/index.php?content=strona&id=5&lng=pl>; <http://www.solarity.wisloka.pl/index.php/pl/o-projekcie/opis-projektu>; <http://www.umig.busko.pl/cms/kolektory-sloneczne-2/informacje-ogolne.html>; http://www.bialystok.uw.gov.pl/NR/rdonlyres/F1A4_8252-08DC-4447-ABE8-653395206030/33954/ProjektKIK74Wk%C5%82adwpopraw%C4%99przepustowo%C5%9Bciikontrolidr.pdf; <http://www.niepolomicesolarity.eu/pl/>; <http://www.azbest.lubelskie.pl/do-pobrania.html>; <http://www.swissuniversities.ch/en/topics/sciex/>].

Maksymalny okres realizacji projektów określony został do połowy 2017 r. [https://www.programszwajcarski.gov.pl/obszary_wsparcia/informacje_ogolne/strony/informacjeogolne.aspx]. W tabeli 1 zestawiono projekty o najwyższej kwocie dofinansowania. W ostatniej kolumnie oprócz kwoty dofinansowania podano również procentowy udział projektu w ogólnej wartości Funduszy Szwajcarskich.

Podsumowując: najwyższą kwotą wynoszącą ponad 115 mln franków dofinansowano projekty związane z podnoszeniem efektywności energetycznej. Kwotą blisko 68 mln franków dofinansowano rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, z czego 53 mln franków trafiły do Krajowego Funduszu Kapitałowego jako instytucji realizującej projekt. Rozwojem eksportu małych i średnich przedsiębiorstw zajmowała się Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (dofinansowanie w wysokości blisko 5 mln franków). Na projekty indywidualne związane bezpośrednio z rozwojem regionalnym przeznaczono ponad 47,5 mln franków. Szczegółowy wykaz poszczególnych obszarów wsparcia w ujęciu procentowym przedstawiono na rys. 2.

Rys. 2. Wykaz poszczególnych obszarów wsparcia w ramach Funduszy Szwajcarskich w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie [https://www.programszwajcarski.gov.pl/informacje_ogolne/Documents/SPPW_kontraktacja_14_czerwca_2012%202.pdf].

Ciekawym przykładem alokacji utworzonej dla wspierania rozwoju lokalnego jest Grant Blokowy, w ramach którego zostały utworzone Fundusz dla Organizacji Pozarządowych i Fundusz Partnerski. W dalszej części poddane zostaną analizie projekty realizowane w ramach Grantu Blokowego.

3. Grant Blokowy jako przykład instrumentu wspierającego rozwój lokalny

Institucją pośredniczącą we wdrażaniu Funduszu dla Organizacji Pozarządowych oraz Funduszu Partnerskiego Grantu Blokowego Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy została w ramach konkursu przeprowadzonego przez MRR firma Ecorys Polska z siedzibą w Warszawie w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Gmin RP Euroregion Bałtyk. Grant Blokowy był współfinansowany w 85% ze środków szwajcarskich oraz w 15% ze środków budżetu RP [<http://www.swissgrant.pl/szwajcarski-grant-blokowy/darczynca>]. Wybór wniosków o dofinansowanie odbył się w trybie konkursowym.

3.1. Fundusz dla Organizacji Pozarządowych

Głównymi celami Funduszu dla Organizacji Pozarządowych były promowanie i zwiększanie aktywności obywatelskiej oraz wspieranie społeczeństwa obywatelskiego jako istotnego uczestnika przemian i rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. W szczególności działania realizowane w ramach funduszu prowadzić miały do:

- akcentowania roli aktywności obywateli w rozwiązywaniu problemów lokalnych,
- promowania partycypacyjnego modelu demokracji,
- zachęcania obywateli do kontroli lokalnych instytucji publicznych,
- wzmocnienia instytucjonalnego organizacji,
- wyłonienia liderów współtworzenia społeczności lokalnych,

Tabela 2. Pięć projektów o najwyższej kwocie dofinansowania w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych

Instytucja realizująca	Nazwa projektu	Kwota dofinansowania (zł)
Związek Centralny Dzieła Kolpinga w Polsce	Aktywnie dla wspólnego dobra – nowa metoda wzmocniania i aktywizacji stowarzyszeń „Razem do przodu”	891 442
Stowarzyszenie WIOSNA	Wiosna Liderów	891 228
Stowarzyszenie Nauczycieli Edukacji Początkowej	Społeczna Przestrzeń Edukacji	887 670
Stowarzyszenie Inicjatyw Samorządowych	Świadomy obywatel – bezpłatne poradnictwo obywatelskie na terenie powiatu łęczyckiego, lubartowskiego i Miasta Lublin	886 764
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej	Regionalnie z pasją	886 203

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ecorys Polska (5.05.2015).

- wymiany doświadczeń i promowania dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych [http://www.swissgrant.pl/downloads/FOP/podrecznik_procedur_priorytet_i_wydanie_trzecie.pdf].

W ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych odbyły się trzy nabory wniosków tzw. dużych i małych projektów. W ramach dużych projektów można było ubiegać się o dofinansowanie od 10 000 do 250 000 franków. Projekty „małe” to projekty o kwocie dofinansowania od 10 000 do 60 000 franków (pierwszy i drugi nabór) oraz od 5 000 do 40 000 franków (trzeci nabór). Łącznie zrealizowano 139 projektów dużych i 203 projekty małe. Dofinansowanie wyniosło 90% kosztów kwalifikowanych. W tabeli 2 przedstawiono projekty o najwyższej kwocie dofinansowania.

3.2. Realizacja projektu w ramach Funduszu Partnerskiego na przykładzie subregionu leszczyńskiego

Celami głównymi Funduszu Partnerskiego były tworzenie i wzmacnianie partnerstw oraz sieci współpracy pomiędzy regionami, instytucjami i partnerami społecznymi w Polsce i Szwajcarii, tzn. tworzenie współpracy bilateralnej pomiędzy oboma państwami. W szczególności współpraca ta miała dotyczyć transferu wiedzy i doświadczeń pomiędzy partnerskimi podmiotami, a także tworzenia i promowania najlepszych praktyk w tym zakresie [http://www.swissgrant.pl/downloads/FP/podrecznik_procedur_fundusz_partnerski.pdf]. W ramach funduszu zrealizowano łącznie 21 projektów. W tabeli 3 zestawiono 5 projektów o najwyższej kwocie dofinansowania.

Tabela 3. Pięć projektów o najwyższej kwocie dofinansowania w ramach Funduszu Partnerskiego

Instytucja realizująca	Nazwa projektu	Kwota dofinansowania (zł)
Miasto Leszno	Biel i Leszno – Partnerstwo dla rozwoju	796 999
Urząd Miasta i Gminy w Supraślu	Supraśl – Polskie okno na Szwajcarię	796 230
Gmina Gdynia	Wymiennikownia – innowacyjna przestrzeń współpracy na rzecz młodzieży	790 000
Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska	Transnarodowe państwo dla innowacji w turystyce	785 619
Województwo lubelskie	Innowacyjne metody i możliwości pozyskiwania odnawialnych źródeł energii na Lubelszczyźnie na przykładzie dobrych praktyk i doświadczeń partnera szwajcarskiego	782 719

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ecorys Polska (5.05.2015.)

Ciekawym przykładem współpracy w ramach Funduszu Partnerskiego jest projekt zrealizowany w latach 2012–2014 przez Miasto Leszno w partnerstwie z miastem szwajcarskim Biel/Bienne i Fundacją Edukacyjną Pro Musica. Projekt zakładał transfer wiedzy ze szwajcarskich instytucji, podmiotów i partnerów społecznych do instytucji i podmiotów polskich oraz wymianę doświadczeń w obrębie partnerskich podmiotów, a także budowanie partnerstw i tworzenie sieci powiązań. Wymiana doświadczeń została uzupełniona przez polsko-szwajcarskie wydarzenia edukacyjno-artystyczno-sportowe, takie jak np. warsztaty astrofotograficzne, zrealizowane przez fundację.

Wymiana doświadczeń dotyczyła czterech obszarów tematycznych: wspierania gospodarki lokalnej, promocji miasta oraz promocji i rozwoju turystyki, gospodarki odpadami i współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi. W każdym z obszarów wymiany doświadczeń odbyły się dwie wizyty studyjne oraz konferencje tematyczne z udziałem prelegentów ze Szwajcarii i Polski w Lesznie. Powołano do działania cztery zespoły robocze, w skład których weszli przedstawiciele samorządu terytorialnego, Leszczyńskiego Centrum Biznesu, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie, samorządu gospodarczego, mediów lokalnych, organizacji pozarządowych, Komunalnego Związku Gmin Regionu Leszczyńskiego oraz Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Trzebani. Współpraca w zakresie wspierania gospodarki lokalnej w szczególności dotyczyła: (1) wspierania lokalnego rozwoju gospodarczego poprzez działania gminnych jednostek samorządu terytorialnego (instrumenty przyciągania i wspierania inwestorów, zasady prowadzenia polityki finansowej, plan rozwoju lokalnego), (2) wspierania gospodarki przez lokalne instytucje samorządu gospodarczego, (3) modelu współpracy uczelni wyższych z organizacjami gospodarczymi w zakresie transferu wiedzy i technologii.

Zespół ds. promocji i turystyki w szczególności zajmował się zagadnieniami: (1) zwiększania atrakcyjności turystycznej miasta poprzez promocję całego regionu, (2) promowania komunikacji rowerowej w mieście, (3) zagospodarowania obszarów rekreacyjnych, (4) systemem wypożyczania i parkowania rowerów w mieście, (5) współpracą uczelni wyższych z praktyką gospodarczą w zakresie promocji miasta i turystyki, (6) komunikacją marketingową w mieście, (7) promowaniem lokalnych imprez sportowych.

Współpraca w zakresie gospodarki odpadami w szczególności dotyczyła takich zagadnień, jak: (1) pozyskiwanie energii z odpadów komunalnych, (2) biodegradowalne opakowania na odpady zielone, (3) współodpowiedzialność za segregację odpadów w budynkach wielorodzinnych, (4) kontrola segregacji śmieci, (5) pozyskiwanie środków finansowych przez jednostki odpowiedzialne za odbiór, przetwarzanie i utylizację odpadów komunalnych, (6) organizacja punktów odbioru odpadów w sklepach i punktach skupu, (7) odbiór odpadów zielonych i innych biodegradowalnych.

Zespół ds. współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi skoncentrował się na takich zagadnieniach, jak: (1) działanie instytucji kultury w mieście jako or-

ganizacji pozarządowych, (2) wsparcie działań organizacji pozarządowych ze strony miasta, (3) prawne, finansowe i organizacyjne aspekty funkcjonowania organizacji pozarządowych w Szwajcarii, (4) społeczna akceptacja i wsparcie działań organizacji pozarządowych.

Ponadto wszystkie zespoły zajęły się tematyką lokalnych referendów organizowanych w celu rozwiązywania lokalnych problemów społecznych i gospodarczych [Miasto Leszno 2014].

Rezultatem prac zespołów tematycznych było stworzenie *Zbioru dobrych praktyk*, w którym opisano zebrane doświadczenia i przekazano wszystkim zainteresowanym gminnym jednostkom samorządu terytorialnego.

Pomimo formalnego zakończenia projektu współfinansowanego z Funduszu Partnerskiego we wrześniu 2014 r., współpraca Leszna ze Szwajcarią jest kontynuowana. W sierpniu 2014 r. powstało Stowarzyszenie Przyjaciół Szwajcarii w Lesznie, które podczas konferencji kończącej projekt formalnie przejęło rolę koordynatora dalszej współpracy z partnerami szwajcarskimi. Na 2015 r. planowano dalszą wymianę doświadczeń i kolejne spotkania w Szwajcarii i w Lesznie.

4. Zakończenie

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy wsparł fundusze *venture capital* inwestujące w polskie małe i średnie przedsiębiorstwa o charakterze innowacyjnym na etapie startu, zasiewu i ekspansji, projekty gminnych, powiatowych i wojewódzkich jednostek samorządu terytorialnego związane z podnoszeniem efektywności energetycznej, rozwojem regionalnym, rozwojem transportu i infrastruktury miejskiej oraz ochroną środowiska. Istotną pozycję zajęły projekty związane z badaniami i rozwojem (Fundusz Stypendialny), w których udział wzięli młodzi polscy naukowcy. Program w sposób szczególny przyczynił się do budowania partnerstw polsko-szwajcarskich i sieci powiązań pomiędzy podmiotami polskimi i szwajcarskimi, z których skorzystały samorządy lokalne oraz liczne grupy interesariuszy związane z rozwojem lokalnym. Na przykładzie subregionu leszczyńskiego można zakładać kontynuację działań dotychczas współfinansowanych przez Program, a przez to oczekiwać dalszej efektów zainicjowanej współpracy.

Literatura

Miasto Leszno, 2014, *Zbiór dobrych praktyk*.

Olejniczak K., 2014, *Wspieranie innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw w Szwajcarii*, [w:]

Bielawska A. (red.), *Uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.

Źródła internetowe

- <http://www.azbest.lubelskie.pl/do-pobrania.html> (5.05.15).
- <http://www.bialystok.uw.gov.pl/NR/rdonlyres/F1A48252-08DC-4447-ABE8-653395206030/33954/ProjektKIK74Wk%C5%82adwpopraw%C4%99przepustowo%C5%9Bciikontrolidr.pdf> (5.05.15).
- <http://www.kfk.org.pl/o-nas/zrodla-finansowania/sppw/kalendarium> (5.05.15).
- <http://www.niepolomicesolary.eu/pl/> (5.05.15).
- <http://www.solary.wisloka.pl/index.php/pl/o-projekcie/opis-projektu> (5.05.15).
- <http://www.swiss.opi.org.pl/dokumenty/ogolne-wytyczne/> (5.05.15).
- http://www.swissgrant.pl/downloads/FOP/podrecznik_procedur_priorytet_i_wydanie_trzecie.pdf (4.05.2015).
- http://www.swissgrant.pl/downloads/FP/podrecznik_procedur_fundusz_partnerski.pdf (4.05.2015).
- <http://www.swissgrant.pl/fundusz-partnerski/nabory-wnioskow> (5.05.15).
- <http://www.swissgrant.pl/szwajcarski-grant-blokowy/darczynca> (4.05.2015).
- <http://www.swissuniversities.ch/en/topics/sciex/> (5.05.15).
- <http://www.umig.busko.pl/cms/kolektory-sloneczne-2/informacje-ogolne.html> (5.05.15).
- <http://www.wkd-sppw.eu/index.php?content=strona&id=5&lng=pl> (5.05.15).
- https://www.programszwajcarski.gov.pl/informacje_ogolne/Documents/SPPW_kontraktacja_14_czerwca_2012%202.pdf (4.05.15).
- https://www.programszwajcarski.gov.pl/obszary_wsparcia/informacje_ogolne/strony/infromacjeogolne.aspx (30.04.2015).